

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelos beatos in beatitudine essentiali non crescere. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

meditando acquirit scientiam. Si vero finis non sit in potestate eius, sed ab alio expectetur, operatio erit meritoria finis. Ei autem quod est in ultimo germino, non conuenit moueri, sed mutatum esse. Vnde charitatis imperfectæ, quæ est via, est mereri: charitatis autem perfectæ non est mereri, sed potius præmio frui. Sicut & in habitibus acquisitis operatio præcedens habitum est acquisitiua habitus. Quæ vero est ex habitu iam acquisito, est operatio iam perfecta cum delectatione. Et similiter actus charitatis perfectæ non habet rationem meriti, sed magis est de perfectione præmij.

Ad secundum dicendum, quod aliquid dicitur vile dupliciter. Vno modo sicut quod est in via ad finem: & sic vile est meritum beatitudinis. Alio modo sicut pars est utilis ad totum, ut paries ad domum. Et hoc modo ministeria angelorum sunt utilia angelis beatis, in quantum sunt quædam pars beatitudinis ipsorum. Diffundere enim perfectionem habitam in alia, hoc est de ratione perfecti in quantum est perfectum.

Ad tertium dicendum, quod licet angelus beatus non sit in summo gradu beatitudinis simpliciter, est tamen in ultimo quantum ad se ipsum secundum prædestinationem diuinam. Potest tamen augeri Angelorum gaudiū de salute eorum, qui per ipsorum ministerium saluantur, secundum illud Luc. 15. Gaudium est angelis Dei super vno peccatore poenitentiam agente. Sed hoc gaudium ad præmium accidentale pertinet. Quod quidem augeri potest, vsque ad diem iudicii. Vnde quidam dicunt quod quantum ad præmium accidentale, etiam mereri possunt. Sed melius est, ut dicatur, quod nullo modo aliquis beatos mereri potest, nisi sit simul viator & comprehensor ut Christus, qui solus fuit viator & comprehensor. Prædictum enim gaudium magis acquirunt ex virtute beatitudinis, quam illud mereantur.

CONCLVSIO est affirmans, Circa quem aliqua inter Scholasticos controuersia est, quam sequenti disput. examinabimus.

DISPUT. CXXX.

Vtrum angeli beati crescere possint in beatitudine essentiali, an solum in accidentali.

Angelos beatos in beatitudine essentiali non crescere.
cap. 1.
Quo pacto beatitudo accidentaria Angelorum crescat.
cap. 2.

ARTIC. II.

CAPVT I.

Angelos beatos in beatitudine essentiali non crescere.

Res hæc multo clarior videbatur, quam ut in controuersiam reuocari posset. Ceterum tam varium & incōstans est hominum ingenium, ut in rebus & mysterijs Theologicis vix ratiōnium Catholicorum sententia inueniatur, nisi ubi Catholica Ecclesia, quæ est magistra veritatis, decreto suo aliquid certum definit. In prædicta igitur controuersia Magister sententiam in 2. distinctione 1. postquam duas adduxerat sententias oppositas, tandem cap. penultimo eam probauit, quæ affirmat, angelos beatos crescere in merito, & præmio essentiali beatitudinis vsque ad diem iudicii. In quam sententiam ea solum ratione adductus est, quia angeli beati saluti animarum nostrarum inuigilant, quo opere apud Deum plurimum merentur. Confirmari autem potest prædicta opinio, quia nondum ab Ecclesia videtur opposita definita: imo hæc etiam ut probabilis videtur referri ab Innocentio III. in cap. Cum Martine §. vltimo de celebratione Missarum. Cum enim illam memorasset in eo capite, nullam ei notam inuenit. Retulit autem eam his verbis: *Licet plerique reputent non indignum sanctorum gloriam, vsque ad iudicium augmentari.* Quod enim quidam Theologi interpretantur, Innocentium loquutum de gloria non essentiali, sed tantum accidentaria, quam omnes facientur augeri, vsque ad diem iudicii, vltra ostendimus, solum fundamentum non habere, nam si de gloria accidentaria loquamur, certum est, eam augeri vsque ad diem iudicii, neque id in opinione positum est: Innocentius autem refert prædictam sententiam, tanquam opinionem aliquorum, non tanquam certam doctrinam.

Hæc sententia communiter à Theologis recipitur, & à recentioribus ut temeraria & erronea nota digna censetur: cum tamen vix afferant testimonium aliquod firmiter, & stabile, quo eorum censura niti possit. Mihi tamen occurrit illud testimonium 2. ad Corinthios 5. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum.* Ex quo aperte conuincitur potest Magister hunc enim locum omnes Patres ita exponunt, ut homo Christo rationem redditurus sit de ijs solum, quæ, dum vixit, operatus est, siue bonum illud sit, siue malum: ut propter hæc tantum opera præmium recipiat, aut supplicium illud enim, propria corporis, idem valet, quod, *dum vixit.* Quare & Græci Patres, quibus consensit Augustinus in Enchirid. cap. 110. & de prædestinatione Sanctorum cap. 12. non legunt, *propria corporis, prout gessit, sed quæ per corpus gessit.* Ergo quæ gessit homo extra corpus non iuvat à Christo iudicanda: ac proinde nec præmium, nec supplicium pro illis homo in gloria & beatitudine post hanc vitam ante diem resurrectionis, non sunt propria corporis: ergo pro illis non accipiet mercedem, nec de illis iudicabitur. Cum igitur beatorum anime in patria postulent, & orent pro salute nostrâ, & militiamus propter hanc orationem non sit accepta mercedem beatitudinis essentialis, cur angelis pro custodia & vigilia, quo nostram salutem procurant, augmentum beatitudinis essentialis accipiant?

adduci potest ex illo 1. ad Corin. 6. Nescitis quoniam x. ad Cor. 6. Angelos indicabimus? cap. seq. explicabitur.

CAPVT II.

Quo pacto beatitudo accidentaria Angelorum crescat.

Concors Scholasticorum omnium, præterquam Magistri sententia est, Angelorum gloriam accidentaria crescere usque ad diem iudicii. Vocant autem gloriam, seu beatitudinem accidentariam; gaudium de quacunque alia re præter Deum, essentialem vero, visionem, & fructificationem ipsius Dei. Ita docent Sanctus Thomas, & recentiores Thomistæ in hunc articulum: Albertus 2. par. summa tractatu 4. questione 19. in questione incidenti, Bonaventura in 2. distinctione 11. articulo 2. questione 2. Gabriel. quest. 1. articulo 3. dubio 2. Ricardus articulo 2. quest. 1. ad 4. Thomas de Argentina quest. 1. art. 4. quorum sententia sic vnuerse intellecta, expressa est Luc. 15. illis verbis: Ita dico vobis gaudium erit coram angelis Dei super vno peccatore penitentiam agente, quam super nonaginta nouem iustis, qui non indigent penitentia. Nam cum gaudium hoc incipiat in angelis ab eo solum tempore, quo peccatorem in hac vita penitet peccatui, ex quo solum tempore incipiunt angeli videre penitentiam illius, efficitur, nouis gaudijs in celis angelos quotidie cumulari: cumque hi noui euentus penitentiae, usque ad diem tantum iudicii durare debeant; sequitur usque ad illum tantum diem similia gaudia nouiter in celis futura. Cum vero dicitur, Quam super nonaginta nouem iustis, qui non indigent penitentia, cum quibus comparatur peccator, quem penitet peccasse, aut intelligendum est de illis qui suo iudicio se iustos arbitantes non agunt penitentiam, cui tamen reuera ea non minus indigent, quam alii peccatores, contra quos videbatur Christus eo capite loqui, nempe contra Phariseos (hi enim ipsum aspersionabantur, quod cum peccatoribus manducaret, cum quibus ipsi ideo conuersari dedignabantur, quod se ipsos iustos existimarent) tunc autem particula, quam, non est comparationis, neque denotat, de vtriusque accipi gaudium in celo magis autem de peccatoribus agentibus penitentiam: sed particula illa vim habet negantis & exceptiuae, vt denotet, penitentiam quidem peccatoris vnus ingens gaudium afferre beatis, de arrogantia vero eorum, qui sine causa se ipsos iustos arbitantur, nullum gaudium futurum beatis. Aut si de vere iustis prædictum locum interpretemur, intelligendum est Christus humano more loquutus: cum enim de penitentia peccatoris nouiter incipiat gaudium in celo: de iustis autem non incipiat, sed iam antea fuerit, & apud homines illud reputetur maius gaudium, quod nouiter incipit de re aliqua amissa, quam quod antea capiebatur de re iam diu possessa, ideo Christus dixerit, Gaudium erit coram Angelis Dei super vno peccatore penitentiam agente, quam super nonaginta nouem iustis, ac si diceret, maius gaudium: & particula, quam, vim habet comparationis, in sensu tamen exposito. Porro autem hoc augmentum gaudij accidentarij non futurum ultra diem iudicii manifestum est, nam cum iam nihil noui beatis euenire possit, sed omnia in eodem statu sint permanfura, nihil erit, quod beatis gaudium nouiter afferre possit.

Ceterum

Galat. 6.

Hieron.

Eccl. 9.

Ambros.
Theoph.
Hieron.
Chrysost.

5